

**Působení ThDr. Rudolfa Šetiny (1878-1929),
kněze a profesora náboženství, v proměnách
doby**

Tomáš Kučera

Obsah

1. Úvod	3
2. Dětství a studia	4
2.1. Dětství	4
2.2. Studium	6
3. Kněžské a katechetické působení	9
3.1. Teplice nad Metují - Wekelsdorf (1901-1903).....	9
3.2. Lázně Bělohrad (1903-1906)	10
3.3. Hradec Králové (1906-1910)	11
3.4. Jičín (1910-1911) a Polička (1911-1912).....	14
3.5. Česká Třebová (1912-1919).....	14
3.6. Vysoké Mýto (1919-1929)	16
4. Hudební činnost.....	18
4.1. Cyrilská jednota a hudební tvorba mimo Jednotu Orel.....	18
4.2. Jednota Orel.....	19
5. Závěr.....	21
6. Prameny a literatura	23
7. Přílohy	32

1. ÚVOD

Tato práce si klade za cíl pomocí dostupných archivních materiálů představit život a práci ThDr. Rudolfa Šetiny (1878 – 1929), katolického kněze, katechety a hudebního skladatele.

Rudolf Šetina se narodil do konce 19. století, kdy docházelo pozvolna k přeměně života na vesnici.¹ Vztah církve a státu byl v té době charakterizován jako „*vztah trůnu a oltáře*“. Konkordát s papežským stolcem z roku 1855 byl zrušen a nahrazen jinými zákony, včetně tzv. Hasnerova školského zákona z května 1869.² Důležitým momentem bylo pro Šetinu studium teologie a filozofie v Římě. Po ukončení studia musel jistě vnímat vliv nacionalismu v českých zemích, katolického modernismu a také určité napětí mezi nižším a vyšším klérem.³ Kaplanskou službu nastupoval v oblasti s většinou německy mluvícího obyvatelstva, v době aplikace jazykových nařízeních.⁴ Vzhledem k tomu, že se rozhodl pro působení jako středoškolský profesor náboženství, dotýkaly se ho i proticírkevní útoky na tomto poli. Velkou tragédií byla První světová válka, kterou poznal nejen jako učitel, ale také jako polní kurát. Vznik samostatného Československa v roce 1918 měl jasně protikatolické tendence.⁵ Šetina však stál při svém královéhradeckém biskupovi Josefu Doubravovi. Navíc se intenzivně angažoval v katolické Jednotě Orel, pro kterou skládal téměř všechnu hudbu. V roce 1922, složil hudební doprovod ke všem prostným cvičením pro Orelský slet v Brně, zazněly tam jeho „*Sletové fanfáry*“ a především pochod „*Vzhůru, Orle slovanský*“, jež se stal novodobou orelskou hymnou. Během dvacátých let zažil oslavy památky Jana Husa v roce 1925 i následnou Marmaggiho aféru. V roce 1928 to bylo podepsání modu vivendi mezi československou vládou a Svatým stolcem, Orelský slet v Praze a v roce 1929 oslavy Svatováclavského milénia. Na konci tohoto roku zemřel.

Práce vychází z řady archivních materiálů. Pro období dětství a studií to byla Pamětní kniha jeho rodné obce Lohenice a dostupné materiály ve Státním okresním archivu Pardubice a Státním oblastním archivu v Zámrsku. Dále to byla kronika Základní školy Břehey, kterou navštěvoval. Ve Státním okresním archivu Kolín byly studovány materiály týkající se Šetinova

---

¹ Srov. NOVÁK, Pavel a kol. *Dějiny hmotné kultury a každodennosti českého venkova devatenáctého a první poloviny dvacátého století*. Praha: Národní zemědělské muzeum Praha, 2007.

² Srov. RÝDL, Karel. *Cesta k Hasnerovu zákonu a reakce na něj v českých zemích*. e-Pedagogium, 2010, č. 10, s. 105-113.

³ Srov. MAREK, Pavel. *Český katolicismus 1890–1914. Kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 2003.

⁴ BOROVIČKA, Michael, KAŠE, Jiří, a kol. *Velké dějiny země Koruny české (1890–1918)*. Svazek XII.b. Praha: Paseka, 2013, s. 115–116.

⁵ Srov. ČERNUŠÁK, Tomáš, ed. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách*. Praha: Academia, 2017.

studia na Gymnáziu Kolín a v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě materiály týkající se studia na tamním gymnáziu. Ohledně studií v Římě byl navštíven archiv Pontificia Università Urbaniana a získán dokument z matricy alumnů z Nepomucena/Bohemica. Dokument o nostrifikaci na Teologické fakultě Německé univerzity v Praze byl nalezen v Ústavu dějin Univerzity Karlovy a archivu UK. Pro období kněžského a katechetického působení byly procházeny archivy podle místa Šetinova povolání – Státní oblastní archiv Hradec Králové, Státní okresní archiv Náchod, Jičín, Ústí nad Orlicí, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, včetně Catalogus alphabeticus personarum et locorum in dioecesi episcopali Reginae-Hradecensis, Biskupství královéhradecké. Archivní materiály o jeho skladatelské činnosti a práci pro Jednotu Orel jsou uloženy v Národní knihovně České republiky a v Ústředním archivu Jednoty Orel. Elektronické zdroje se nacházejí v digitálních knihovnách (Národní knihovna České republiky, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, Moravská zemská knihovna v Brně).

2. DĚTSTVÍ A STUDIA

2.1. Dětství

Rudolf Šetina se narodil 11. dubna 1878 v obci Lohenice ve stavení č. p. 45.⁶ Z informací v Pamětní knize obce si lze utvořit určitý obraz o životě v Lohenicích v době jeho dětství. Ve vsi bylo pět větších chalupníků, mezi něž patřil i jeho otec Václav. Zároveň rodina patřila mezi 15 tzv. starousedlých, kteří měli právo na podíl z výtěžků z lesa a rybolovu. Hlavním zaměstnáním bylo zemědělství, obyvatelé si ale museli přivydělávat, část ve stavebnictví, část výrobou perleťových knoflíků (perleťářství nebo čamrdářství). Život jim sužovaly, díky blízkosti řeky Labe, povodně a samozřejmě požáry. Záplavy se vyskytovaly pravidelně při jarním tání, ale často i v době žní, kdy přicházeli zemědělci o úrodu, odplavovala se úrodná půda a nebylo ani seno pro hospodářská zvířata. Tyto neblahé okolnosti odstranila až regulace řeky, realizovaná

---

⁶ Obec Lohenice se nachází nedaleko východočeské Přelouče. Ves založil Přemysl Otakar I., roku 1342 ji koupil opat Hroznata pro klášter v Opatovicích, roku 1491 ji vlastnil Vilém z Pernštejna a v letech 1560-1848 patřila panovnickému rodu Habsburků. Při sčítání obyvatel v roce 1910 měla obec 478 katolíků, 7 evangelíků, 6 židů (Pamětní kniha obce, n.d.). Otcem Rudolfa byl Václav Šetina (1835 – 1920), matka se jmenovala Kateřina, rozená Husáková (? – 1915). Rudolf měl pět sourozenců: Josef (1862 – 1920), povoláním úředník v cukrovaru ve Velimí, Anna (1865 – 1874), Marie (1870 – 1870), Václav (1876 – 1966), byl ředitel cukrovaru v Hostačově, Bedřich (1881 – 1943), převzal později rodinné hospodářství. *Státní oblastní archiv v Zámruku*, Sbírká matrik Východočeského kraje, Farní úřad římskokatolické církve Přelouč, matrika N, sign. 1814: 1839-1868 a sign. 4489: 1865-1888.

od roku 1907. V každém stavení žilo tehdy dohromady několik generací, často 10 až 14 lidí. Děti hlídaly mladší sourozence, pásly husy a další domácí zvířata. Od jara do podzimu chodily bosy, boty si obouvaly až před městem, když šly do kostela. Všední dny narušovali pravidelné slavnosti související s církevním rokem, masopustní průvod s laufrem a volbou rychtáře, Velikonoce, včetně zvyku sekání vajec, dále slavnosti máje, dožíněk, sv. Kateřiny, sv. Štěpána. Na malého Rudolfa měly jistě tyto slavnosti, ve kterých se spojovalo křesťanství s pohanstvím, velký vliv. Ve vsi se samozřejmě konaly i divadelní představení a taneční zábavy. Při stoupajícím počtu obyvatel a vzniku továren odcházeli lidé za prací do měst, třebaže zpočátku pro ženy označení „fabrikačka“ mělo negativní význam. Mladí pak odcházeli za prací do Vídně, později odplouvali do Ameriky.⁷

Z hlediska náboženského Lohenice patřily v celé historii pod farnost Přelouč, kam také obyvatelé docházeli pravidelně na slavení mše svaté.⁸ Rudolf byl pokřtěn dva dny po narození 13. 4. 1878 a biřmován 8. 7. 1893.⁹

Rudolfa nepochybně velmi ovlivnil jeho otec Václav (někdy psáno Vácslav). Václav po svatbě v roce 1859 zakoupil od souseda část hospodářství a v roce 1861 přestavěl obecní sýpku na vlastní chalupu. V letech 1867 – 1888 byl starostou Lohenic. Za jeho působení ve funkci byly (1875) zakoupeny dva tkalcovské stavy, řezačky (1882), stavěly se první pumpy (1878), rovněž byly zaváděny fofry a mlýnky na očišťování obilí. V roce 1880 byla ve vsi zřízena kůlna na hasičské nářadí.¹⁰ Václav Šetina od roku 1884 také prosazoval, neúspěšně, zřízení školy.¹¹ Kromě účasti na křesťanských oslavách mohla mladého Rudolfa ovlivnit také skutečnost, že ke starostovi vesnice byl pravidelně ve čtvrtek přivážen kněz, který věřící z obce připravoval ke zpovědi a prováděl křesťanská cvičení.¹²

---

⁷ Pamětní kniha obce Lohenice, n.d.

⁸ Do roku 1415 bylo veškeré obyvatelstvo katolické, 1415 – 1627 podobojí, od 1627 opět deklarováno jako katolické. V Pamětní knize obce je zmínka z roku 1694, kdy přeloučský farář Jan Kristián Müller udal pět osob z vesnice nechodících ke zpovědi (tajně přijímající podobojí).

⁹ V období 1876 – 1909 byl přeloučským děkanem František Hajzler. APCN, Catalogus Alumnorum Pont. Collegu Bohemi Romae, n.d.

¹⁰ V roce 1893 zakoupena hasičská stříkačka a o rok později se konalo první veřejné požární cvičení s požehnáním přeloučského kaplana Jana Mikana.

¹¹ Pamětní kniha obce Lohenice, n.d.

¹² Tamtéž. Muži z vesnice byli se starostou a ženy s paní starostovou Po odchodu kněze zůstávali muži až do rána a hráli karty a pili pivo.

2.2. Studium

Obecnou školu navštěvoval malý Rudolf v nedalekém Výrově, měšťanskou v Přelouči.¹³ V letech 1888 – 1892 studoval na gymnáziu v Kolíně. Přijímací zkoušky vykonal z náboženství (výborný), z mluvnice (dostatečný), z počtů (dobrý). Pouze v prvním pololetí platil školné, poté byl od něho osvobozen. Bydlel v podnájmu u Františka Kratochvíla – strážníka na dráze. Znamky na vysvědčení měl nejčastěji chvalitebné a dobré, překvapivě známka na konci primy, ze zpěvu byla nedostatečně. Ve čtvrtém ročníku byl Šetina vyloučen pro krádež.¹⁴ V archivu je dochován dopis Zemské školní rady schvalující potrestání třech žáků gymnázia, z toho dva místním vyloučením, není však uveden konkrétní důvod. Přesný popis události se v archivních materiálech nedochoval.¹⁵

Zbývající dva roky studia (1892 – 1896) tedy Rudolf Šetina dokončil na Gymnáziu ve Vysokém Mýtě, kde bydlel v podnájmu ve Sřelecké ulici. Jeho spolužák Dominik Trnka na něj vzpomínal: „*Býval vždy veselé nálady, sršel vtipy, měl pověst nejlepšího matematika ve třídě a hrál výborně v šachy*“.¹⁶ Maturitní zkoušku Šetina vykonal 20. 6. 1896, skládala se ze zkoušky z jazyka latinského, řeckého, českého, německého a z matematiky.¹⁷ Z kroniky gymnázia vyplývá, že ze školního roku 1895/1896, osm studentů z celkových třiceti dvou odešlo studovat bohosloví.

Ve školním roce 1896/1897 vstoupil Šetina do Biskupského kněžského semináře v Hradci Králové.¹⁸

Na doporučení biskupa Edvarda Jana Nepomuka Brynycha¹⁹ odešel hned v roce 1897 studovat do Říma, kde do roku 1901 studoval filozofii a teologii na fakultách Kongregace „De

---

¹³ Jednotřídní škola bývala přímo v Lohenicích od roku 1821, byla dřevěná a v roce 1832 vyhořela. Tři obce (Lohenice, Břehy a Přelovice) se dohadovaly, kde bude postavena společná škola, žádná z nich však nechtěla nést hlavní náklady, proto vznikla roku 1844 škola ve Výrově, kam měly děti ze všech tří vesnic stejně daleko. Rudolf tak musel chodit s ostatními dětmi z Lohenic každý den 2 km lesem do školy. Vzhledem ke společnému projektu tří obcí byli členy školské rady i starostové, tedy i Rudolfův otec Václav. Katechetou byl přeloučský kaplan Jan Mikan. Kronika školy z tohoto období neudává žádné další informace týkající se výuky, největší rozsah je paradoxně věnován zprávě o náhlém úmrtí korunního prince Rudolfa v roce 1889.

¹⁴ Rozhodnutí Zemské školní rady pod č. j. 29643/1891 ze dne 2. 2. 1892.

¹⁵ Na cílený dotaz v Národním archivu bylo zodpovězeno, že uvedené materiály již podlely skartaci. *Státní okresní archiv Kolín*, Archivní fond Gymnázia Kolín I, inv. č. 265-268.

¹⁶ *Ročenka Spolku přátel střední školy*. Vysoké Mýto 1930. Uloženo ve Sbírkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2180.

¹⁷ Almanach Gymnázia Vysoké Mýto 1895-1896, n.d.

¹⁸ Z tohoto období se nepodařilo získat žádné archivní materiály, pouze jeden dopis, v němž je vyjádření c.k. profesora náboženství kolínského gymnázia Františka Sylaby, že nemá proti kandidátovi na studia v Římě žádných námitek, jeho vyloučení z gymnázia nebylo zmiňováno. *Státní okresní archiv Hradec Králové*, archivní fond Biskupský seminář Hradec Králové, neinventarizováno, záležitosti studentů semináře rok 1897.

¹⁹ Edvard Jan Nepomuk Brynych (1846-1902), byl v roce 1888 zvolen sídelním kanovníkem vyšehradské kapituly. V roce 1892 byl jmenován 19. biskupem v Hradci Králové. Brynych promlouval do národnostních otázek ve prospěch Čechů, výrazná byla také jeho činnost publikační a spisovatelská, podporoval vznik a působení

Propaganda Fide“.²⁰ V Almanachu královéhradeckých bohoslovců se mimo jiné dochoval Šetinův popis cesty do Říma vlakem trvající 4 dny (přes Vídeň, Maribor, Ljublaň, Terst a Benátky).²¹ Šetina byl, stejně jako ostatní bohoslovci z Čech ubytován v koleji Bohemicum.²² Vícerektorem této koleje byla v té době významná osobnost František Zapletal.²³ Důležité je také zmínit, že doba Šetinových studií spadá do závěru pontifikátu „papeže Slovanů“ Lva XIII.²⁴

Z dob studií se nedochovala žádná osobní korespondence, pouze báseň „*Visitatio Santissimi*“, kterou složil.²⁵ Je z ní patrný jistý pocit osamocení, Šetina se zde nazývá „*vězeň Vatikánu a Edvarda Jana*“ (pravděpodobně je tím myšlen biskup Brynych, který ho do Říma poslal).

V jednom ze zápisů v materiálech koleje se zachovalo hodnocení Šetinovy osoby: „*Ve studiích dobře prospíval, pečlivě se jim věnoval a úspěšně dospěl k doktorátu Posvátné teologie. Dodržoval kázeň a pravidla. Projevoval po určitou dobu prudkou a neuspořádanou povahu, takže si někdy vysloužil přísné výtky, zvláště proto, že Češi nebyli v koleji příliš oblíbení. Ale ke konci se již choval s pokorou a byl připuštěn ke svěcením. Je třeba doufat, že potvrdí dobrotu svého ducha a prospěje slávě Boží a spásu duší. Amen*“.²⁶ V těchto řádcích lze zřejmě spatřovat souvislost i s výše uvedenou básní.

---

katolických spolků, založil tiskařské družstvo a list *Obnova*. V Hradci Králové vybudoval Adalbertinum, Rudolphinum a Boromeum. V letech 1897 a 1902 uspořádal dva diecézní sjezdy katolíků.

²⁰ V současnosti Pontificia Universitas Urbaniana pod Kongregací pro evangelizaci národů, založená papežem Urbanem VIII. v roce 1627.

²¹ KASAL, Edvard, LANKAŠ, Václav a EISLER, František. *Almanach 1878-1898: na oslavu dvacetiletého trvání své literární řečnické Jednoty vydali bohoslovci královéhradečtí*. (Tiskem biskupské knihtiskárny), s. 102 - 107. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:385117db-b85d-4112-a302-dede0a12c78d>.

²² Česká kolej Bohemicum byla založena roku 1884 a v roce 1890 kanonicky potvrzená papežem Lev XIII. Až do konce první světové války sloužila výhradně jako kolej země české. Koleji prošli významní mužové, kteří se prosadili jako biskupové, vyšší představitelé církevní správy nebo profesori teologie.

²³ Mons. ThDr. František Zapletal (1861 – 1935) – první vícerektor koleje Bohemica (1884-1904), zastupoval české zájmy u papežské kurie, působil jako agent českých a moravských biskupů v římském prostředí, zastupoval je při návštěvách *ad limina*, po roce 1918 byl žádán o posudky na kandidáty biskupských úřadů, v roce 1933 se stal pomocným biskupem pražským; ČERNUŠÁK, Tomáš, ed. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách*. Praha: Academia, 2017, s. 334; JONOVÁ, Jitka. *Mons. František Zapletal und die Gründung des Böhmischen Kollegs später Tschechoslowakischen Kollegs in Rom*. Römische Quartalschrift, 2021, s. 82-98; PARMA, Tomáš. *Zakladatelská postava Františka Zapletala (1861-1935), prvního vícerektora koleje*, in: PARMA, Tomáš (Ed.), *Česká kolej v Římě. Od Bohemika k Nepomucenu: 130 let existence české kulturní a vzdělávací instituce*, Kostelní Vydří 2014, s. 89-112.

²⁴ Papež Lev XIII. (1810-1903, papežem 1878-1903), vlastním jménem Vincenzo Gioacchino Raffaele Luigi Pecci, provedl reorganizaci církevních struktur, vydal řadu encyklik (včetně *Rerum novarum*), podporoval vědu, zajímal se o Slovanů, podporoval cyrilometodějský odkaz; ČERNUŠÁK, Tomáš, ed. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách*. Praha: Academia, 2017, s. 326-327.

²⁵ KASAL, Edvard, LANKAŠ, Václav a EISLER, František. *Almanach 1878-1898: na oslavu dvacetiletého trvání své literární řečnické Jednoty vydali bohoslovci královéhradečtí*. (Tiskem biskupské knihtiskárny), s. 77 - 78. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:0e491d96-4df9-46de-8f8a-efaecf907441>.

²⁶ *Catalogus Alumnorum Pont. Collegii Bohemi Romae*, n.d.

V archivu Pontificia Università Urbaniana v Římě se dochovaly záznamy výsledků všech zkoušek, které Šetina po dobu studia vykonal. Výsledky jsou rozděleny podle jednotlivých kolejí: církevní právo, církevní dějiny, teologie (rei sacramentariae), morální teologie, Písmo sv., dogmatická teologie, zkoušky v závěrečném ročníku: dogmatická teologie „in re sacramentariae“, morální teologie, dogmatická teologie, Písmo sv.²⁷ Během studia získal tři ocenění za filozofické práce a čtyři za teologické práce.²⁸ První tonsuru přijal dne 28. února 1899, svěcení ostiaria a lektora dne 8. ledna 1899. Za exorcistu a akolytu byl vysvěcen 28. října 1899, za podjáhna o rok později. Vysvěcen na kněze byl s ostatními absolventy 17. února 1901 arcibiskupem Giuseppem Ceppetellim²⁹ V červnu 1901 promoval jako doktor teologie.³⁰ Poté se vrátil do Čech, kde si doplnil vzdělání dalšími zkouškami. V roce 1903 vykonal doplňující zkoušky na Teologické fakultě Německé c.k. Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze z církevních dějin a z církevního práva, kde mu byl nostrifikován římský doktorát – doktor bohosloví s právem veřejnosti.³¹ V dobovém tisku bylo udáváno, že nostrifikací získal jeho doktorský titul práva veřejnosti, byl označován ve svých 25 letech jako nejmladší doktor bohosloví v Čechách.³² Téhož roku složil katechetské zkoušky pro střední školy.³³

---

²⁷ *Archiv Pontificia Università Urbaniana Roma*, Laureati ab anno 1831 ad anno 1909, Elenchus alumnorum 1900 - 1913. V Elenchus alumnorum je uvedeno kromě Šetiny dalších pět absolventů studií z roku 1901: *Alois Kudrnovský* – budoucí msgre., profesor fundamentální teologie na Katolické teologické fakultě UK, autor řady teologických prací, jmenovaný papežským komořím. Právě Kudrnovský byl Šetinovi blízkým přítelem; *Antonín Alois Weber* – katecheta, budoucí biskup litoměřický (1931-1947); *Jindřich Wagner (Henrik Vágner)* – přítel Webera, se kterým vykonalí pěší cestu do Říma. Weber byl později misionář v Číně a Indii; *Franz Dichtl* – budoucí msgre., působil v Českém Krumlově, zakladatel „Díla biskupa Neumanna (Bischof-Neumann-Werk, BNW)“; *Alois Roudnický* – katecheta, budoucí msgre., poslanec a senátor za Československou stranu lidovou, činný v organizaci Orel. PEHR, Michal, *Cestami křesťanské politiky*. Praha: Akropolis 2007, s. 215.

²⁸ *Státní okresní archiv Jičín*, fond Základní škola K. V. Raise Lázně Bělohrad, inv. č. 6-8,19,21.

²⁹ Giuseppe Ceppetelli (1846-1917) – arcibiskup, 1903-1917 titulární patriarcha Konstantinopolský, 1904 vysvětil na kněze Angela Giuseppe Roncalliho, budoucího papeže Jana XXIII. *Catalogus Alumnorum Pont. Collegii Bohemi Romae*, n.d.

³⁰ *Archiv UK Praha*, Archivní fond: Teologická fakulta Německé univerzity v Praze, nostrifikace R. Šetina, č.j. 71/1903, inv. č. 191, kart. 5.

³¹ Tamtéž.

³² *Obnova*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 3. 4. 1903, 9 (14), s. (4). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f4f81cc0-1d6a-11e8-8485-5ef3fc9ae867>.

³³ *Státní okresní archiv Jičín*, fond Základní škola K.V.Raise Lázně Bělohrad, inv.č. 6-8,19,21.

3. KNĚŽSKÉ A KATECHETICKÉ PŮSOBENÍ

3.1. Teplice nad Metují - Wekelsdorf (1901-1903)

Po svém návratu z Říma byl Šetina jako kněz ustanoven do svého prvního působiště. Biskupem Brynychem byl jmenován kaplanem v Teplicích nad Metují, tehdy Wekelsdorfu. O jeho jmenování informovalo, jak bylo tehdy zvykem, několik novin (Věstník katolického duchovenstva, Obnova, Katolické listy).³⁴ Obecně bylo vždy nadřizenými dobře zvažováno místo prvního duchovenského působiště budoucího kněze. Tato činnost byla považována za náročnější ve městě, nebo právě v místech s převahou německy mluvícího obyvatelstva.³⁵

Wekelsdorf bylo v té době městečko s naprostou většinou obyvatelstva německé národnosti.³⁶ Dobu jitřily národnostní spory jako například snaha o zřízení německé diecéze.³⁷ K tomu se přidala jazyková nařízení (Stremayrova, Badeniho, Gautschova), která měla zrovnoprávnit češtinu s němčinou ve vnějším i vnitřním úředním styku.³⁸ Aktivita biskupa Brynychy, jednoznačně preferovaly české menšiny v německy mluvících oblastech a směřovaly k zavádění českých bohoslužeb, o čemž svědčí i výše uvedené jmenování kněží a kaplanů české národnosti v těchto oblastech uveřejněné v tisku.³⁹

---

³⁴ *Věstník katolického duchovenstva: církevně-politický a zájmový orgán katol. kleru v zemích koruny České.* Praha: Jan Horák, 25. 10. 1901, 2 (3), s. 11. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:a93302f0-8743-11e6-ae94-005056825209>; *Obnova.* Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 11. 10. 1901, 7(41), s. (4). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f5f47ff0-1d2f-11e8-8cd8-5ef3fc9bb22f>; *Katolické listy.* Praha: Josef Kratochvíl, 13. 10. 1901, 5 (280), s. 3. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:09e24000-1baf-11e9-90cf-5ef3fc9bb22f>. V Teplicích nad Metují působil dva roky, od 28. 8. 1901 do 23. 9. 1903. *Státní okresní archiv Jičín, fond Základní škola K. V. Raise Lázně Bělohrad, inv. č. 6-8,19,21.* V tisku je uveden v té době jako jeden z dárců na Adalbertinum. *Obnova.* Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 7. 3. 1902, 8 (10), s. (5). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:c7124dc0-1d43-11e8-8485-5ef3fc9ae867>.

³⁵ PAVLÍČEK, Tomáš W. *Výchova kněží v Čechách a jejich role v náboženské kultuře (1848-1914)*, Praha: Nakladatelství Academia, 2017, s. 244-245.

³⁶ ČÁP, Jaroslav. *Polický soudní okres a jeho rozdělení dle národnosti 1849–1898.* In: *Stopami dějin Náchodska*, č. 7, Náchod 2001, s. 58-89.

³⁷ ČERNUŠÁK, Tomáš, ed. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách.* Praha: Academia, 2017, s. 334-340.

³⁸ BOROVIČKA, Michael, KAŠE, Jiří, a kol. *Velké dějiny země Koruny české (1890–1918).* Svazek XII.b. Praha: Paseka, 2013, s. 115–116. Například nařízení o jazykové kvalifikaci úředníků bylo publikováno v českém zemském zákoníku pod č. 13/1897 a nařizovalo povinnost soudních a státních úředníků od 1. 7. 1901 prokázat znalost obou zemských jazyků slovem i písmem. [LGVBl. Böhmen 13/1897](#)

³⁹ V roce 1902 biskup Brynych zemřel a jeho nástupcem byl jmenován Svatým stolcem Josef Doubrava, který následně výrazně zasáhl do Šetinovy služby v Hradci Králové. Zároveň byl v této době po smrti Lva XIII. zvolen nový papež Pius X. Jak papež Pius X., tak biskup Doubrava museli čelit tlaku modernismu. *Národní listy.* Praha: 20. 11. 1902, 42 (319), s. 2. Dostupné také z: [Národní listy 20. 11. 1902 | Moravská zemská knihovna | Digitální knihovna Kramerius \(digitalniknihovna.cz\)](#).

Šetina byl tedy do tohoto místa poslán skutečně jako „ovce mezi vlky“. Nevíme, jak na své poslání nahlížel, nicméně jakmile složil katechetské zkoušky pro střední školy, toto místo opustil a odešel do Lázní Bělohrad.

3.2. Lázně Bělohrad (1903-1906)

V Lázních Bělohrad bylo v srpnu 1908 nově zřízeno místo prozatímního katechety na obecné i měšťanské škole.⁴⁰ Šetina zde pracoval až do nástupu nového katechety v září 1906, kdy byl jmenován sekretářem biskupské konzistoře v Hradci Králové.⁴¹

Z doby jeho působení se zachovalo několik dokumentů. Jednak to jsou zápisy z jednání školní rady, kdy působil také jako zapisovatel. Mimo běžná provozní témata zaujme důraz na hygienická opatření proti šíření tuberkulózy, zejména boj proti vlhkosti a doporučení častého větrání místností. Dále to byl důraz při vyučování na souvislé vyjadřování vlastních myšlenek žáků, podporováno bylo čtení nahlas s dodržáním interpunkce, při výuce jazyků, zejména němčiny, bylo dbáno na správnou výslovnost, která pak omezuje chyby v psaném projevu. Je zachován zápis o přednášce Šetiny „*Vliv učitele na mládež školy odrostlou*“, ve které podle pisatele upozorňoval, že v okamžiku odchodu ze školy učitel již nemá žádný vliv. Zdůrazňoval také postupně se zhoršující situaci, kdy v porovnání s předchozími roky morálka mládeže upadala, což bylo podle jeho názoru dáno i špatným příkladem rodičů a vrstevníků.⁴²

V listě *Vychovatel* a *Katechetické příloze*, se zachovaly z roku 1904 dvě jeho katecheze (1904). V první promluvě na XXI. neděli po sv. Duchu se zaměřoval na správnou přípravu dětí ke svaté zpovědi. Příprava nesmí být povrchní, bez řádného zpytování svědomí, jen, „*že se to musí*“. Za příklad vyznání hříchů a odpuštění dával z evangelia příběh o „marnotratném synovi“.⁴³ V druhé promluvě na XXIII. neděli po sv. Duchu apeloval na rodiče, aby na výchově svých dětí spolupracovali se školou, za příklad zde dával otce Jaira z evangelia, který prosil za vzkříšení svoji zemřelé dcery.⁴⁴

---

⁴⁰ Katechetou byl ustanoven výnosem biskupské konzistoře ze dne 16. 9. 1903 č. 9097 a c. k. okresní školní rady v Nové Pace ze dne 5. 10. 1903 č. 39. Nastoupil 24. 9. 1903. Toto místo bylo zřízeno nově, rozhodnutím c. k. zemské školní rady 24. 8. 1903 č. 33852.

⁴¹ *Státní okresní archiv Jičín*, fond Základní škola K. V. Raise Lázně Bělohrad, inv. č. 6-8, 19, 21.

⁴² Tamtéž.

⁴³ *Vychovatel: list věnovaný zájmům křesťanského školství*. Praha: Družstvo Vlast, 10.1904, **19** (10), s. 114. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:e9f43560-6d29-11e4-8d66-5ef3fc9bb22f>.

⁴⁴ *Vychovatel: list věnovaný zájmům křesťanského školství*. Praha: Družstvo Vlast, 10.1904, **19** (10), s. 117. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:ea099220-6d29-11e4-8d66-5ef3fc9bb22f>.

Významnou událostí té doby, která měla jistě velký vliv na katolické obyvatelstvo, byla odluka církve od státu provedená ve Francii roku 1905. Zde došlo nejprve k návrhu vzniku náboženských sdružení, na které měl být převeden církevní majetek, což bylo odmítnuto papežem Piem X. Církev, ale nakonec stejně přišla o majetek, který zůstal ve vlastnictví státu, a byly jí dány do bezplatného užívání kostely, přičemž jejich údržbu svěřil stát jednotlivým obcím. Nicméně představitelé církve postupně objevili výhody odluky, protože se nemuseli starat o majetek a stát do její vnitřní organizace nijak nezasahoval. Tyto události výrazně rezonovaly i v tisku Rakouska-Uherska, kde se na tyto záležitosti často nahlíželo podle politického zaměření tisku. Například katolický list *Čech* situaci hodnotil jako aktivitu radikálních a socialistických sil proti církvi s apelem na neúprosné plnění rozlukového zákona.⁴⁵

3.3. Hradec Králové (1906-1910)

Přestup Šetiny do Hradce Králové na pozici sekretáře biskupské konzistoře byl opět oznámen v tisku (týdeník *Čech, Obnova*).⁴⁶

Po dobu svého pobytu v Hradci Králové působil rovněž ve školství. V letech 1906-1908, ještě jako sekretář biskupské konzistoře, byl katechetou a exhortátorem c. k. vyšší reálné školy v Hradci Králové.⁴⁷ Ve výroční zprávě ze školního roku 1906/1907 se kromě slavení obvyklých bohoslužeb v neděli a o svátcích uvádějí i bohoslužby konané na počest oslavy svátku a narozenin císaře Františka Josefa I., zádušní mše a rekviem za zemřelou císařovnu Alžbětu, přičemž těchto mší se účastnilo i žactvo. U sv. zpovědi a sv. přijímání byli žáci povinně třikrát

---

⁴⁵ *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 07. 10. 1906, **31**(276), s. 2. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:72ffe350-da54-11e7-8af2-005056822549>.

⁴⁶ Tamtéž; *Obnova*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 5. 10. 1906, **12**(40), s. (3). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:1c4edd30-1d80-11e8-8485-5ef3fc9ae867>. V *Catalogus alphabeticus personarum et locorum in dioecesi episcopali Reginae-Hradecensis* z let 1907 – 1910 je uváděno u biskupské kanceláře: (příklad z roku 1909) Cancellarius – Reverendissimus Dominus Franc. Kerner, Canonicus, Secretarius – Admodum Reverendus ac Eximius Dominus Rudolphus Šetina. *Catalogus alphabeticus personarum et locorum in dioecesi episcopali Reginae-Hradecensi, continens clerum in cura animarum expositum anno*. Vetero-Pragae: Typis & expensis Francisci Caroli Hladky, typographi archi-episcopalis, 1909(1), s. 13. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:a651ae20-c25f-11e4-939f-00155d010f03>. V archivním fondu Biskupská konzistoř Hradec Králové se nezachovaly žádné písemnosti k jeho působení ve funkci sekretáře tohoto úřadu. V lednu 1908 bylo uveřejněno v tisku jeho jmenování definitivním sekretářem biskupské konzistoře. *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 12. 01. 1908, **33** (11), s. 4. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:d406b280-db1e-11e7-8af2-005056822549>.

⁴⁷ Výbor pro uspořádání oslavy jubilea padesátiletého výročí otevření budovy ústavu (Hradec Králové, Česko). *Padesát let české realky v Hradci Králové: 1874-1924*. V Hradci Králové: Nákl. Slavnost. výboru, 1924, s. 27. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:063780e2-e787-11e5-89a1-00155d010f03>.

v roce, v první křížový den a o Božím Těle, kdy byl průvod městem.⁴⁸ Na tomto příkladu je vidět velký kontrast života v Rakousku-Uhersku oproti právě probíhající výše zmíněné odluce církve od státu ve Francii.

Ve školním roce 1908/1909 působil jako katecheta a exhortator na Dívčím lyceu císaře a krále Františka Josefa I., které bylo založeno předešlý rok. Na místo byl jmenován v důsledku odchodu předchozího katechety ThDr. Josefa Paličky do gymnázia v Jičíně.⁴⁹

V následujících letech 1909/1910 vykonával Šetina také místo zastupujícího katechety a exhortatora na c. k. vyšším gymnasiu místo zemřelého katechety Václava Frühbauera. Ve výroční zprávě z 1910/1911 je uvedena informace o přeložení Šetiny do Jičina, do Hradce Králové se již nevrátil.⁵⁰

Pro podrobnější představu o tomto období, ve kterém Šetina žil a pracoval v Hradci Králové, je nutné zmínit, že je charakterizováno snahou o sekularizaci veřejného života, expanzí liberalismu, zrychlením industrializace a také sociálními problémy. Společnost se politicky diferencovala, byly zaznamenány výstupy proti církvi i náboženství jako takovému, sílil tlak na odstranění vlivu církve na školu a rodinu.⁵¹ Šetina se tak jako katecheta ocitl „v první linii“ při obraně „starých“ konzervativních hodnot. Ruku v ruce se společenskými tlaky se na veřejném mínění podílel také rozvoj politických stran a stranického tisku. Na jedné straně stály katolické strany národně konzervativního a křesťansko-sociálního zaměření, na druhé straně především agráři, mladočeši a sociální demokraté.⁵² Uvnitř katolického tábora to nebyla jenom otázka politického rozdělení, ale církve musela reagovat i na myšlenky modernismu.⁵³

---

⁴⁸Výroční zpráva c. k. vyšší reálné školy v Hradci Králové: za školní rok. Hradec Králové: C. k. vyšší reálná škola, 1907(1), s. 72. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:111d32f3-5950-11e5-a5f7-00155d010f03>.

⁴⁹ Výroční zpráva jubil. městského dívčího lycea císaře a krále Františka Josefa I. v Hradci Králové: za školní rok. Hradec Králové: Nákladem dívčího lycea, 1909, 1 (1), s. 14-15. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:93247f0d-67c9-11e8-bf34-00155d012102>.

⁵⁰ Q.F.F.Q.S. *Nomina juvenum in Gymnasio caesareo-regio Reginaehradecensi humanioribus litteris studentium ex ordine classium in quas post alterum examen publicum referri meruerunt: anno.* Reginaehradecii: Typis Tybellianis, per Franciscum Bauczek factorem, 1909-1910, s. 26; 1910-1911, s. 25, 55; 1911-1912, s. 38. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:93abe664-a239-11e5-afec-00155d010f03>.

⁵¹Srov. MAREK, Pavel. *Český katolicismus 1890–1914. Kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století.* Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 2003.

⁵² Tamtéž.

⁵³ Tamtéž: Katolický modernismus je charakterizován jako snaha reagovat na změny probíhající ve společnosti a jejímu vztahu ke katolické církvi. V rámci tohoto hnutí docházelo k přezkoumání učení církve, reformě církevní disciplíny, změny v otázce celibátu, vzdělávání kněží či zapojení laiků. Encyklika Pia X. *Pascendi dominici gregis* z roku 1907 s dekretem *Lamentabili sane exitu* sumarizovaly modernistické názory a označily je za herezi. Samotné České modernistické hnutí je spojeno nejprve s literární Katolickou modernou (časopis *Nový život*) a křesťansko-sociálním hnutím (představiteli byli například S. L. Bouška nebo K. Dostál-Lutinov). Modernisté se pak prezentovali jako církevně-reformní hnutí zasahující do sociálních, národnostních a pastoračních otázek. Své názory představili na 3. sjezdu Katolické moderny v Přerově v roce 1906. Po vydání encykliky *Pascendi dominici gregis* bylo modernistické hnutí v českých zemích utlumené, ale zcela nezaniklo a později rezonovalo v reformním úsilí v letech 1918-1920.

Biskup Josef Doubrava byl ve své funkci biskupa postaven před nutnost řešit právě tyto otázky. V roce 1906 napsal zprávu o projevech modernismu v diecézi, kterou zaslal do Říma. V této zprávě oceňoval zájem modernizujících kněží zkvalitňovat službu církve, zároveň ale kritizoval požadavek dobrovolnosti celibátu a útoky na církevní autority. Zvlášť mu vadila osoba T. G. Masaryka, kterého nazýval „*démonem naší studující mládeže*“. Kromě Masaryka viděl nebezpečí ještě v socialismu a spiritismu bujícímu v Orlických hora a Krkonoších.⁵⁴ Církvi nepřátelské ovzduší dokládá mimo jiné proticírkevní fejeton J. S. Machara „*Studentstvu královéhradeckému*“ z roku 1910, který byl otištěn v tisku (Čas, Ratibor – 21. 5. 1910), následně i separátně vytisknut a zdarma distribuován do škol. Machar v něm biskupa Doubravu nazývá „*dědoušem*“, „*starým pánem*“, kritizuje církevní dějiny, staví církev proti vědě a pokroku a nabádá také ke studiu marxismu.⁵⁵ Šetina jako katecheta gymnázia na to reagoval v dochovaném dopise. Udává v něm, že jeden student gymnázia zdarma distribuoval vytisknutou brožuru studentům a bylo proti němu zahájeno disciplinární řízení. Šetina pak sám v každé třídě proti obsahu tohoto fejetonu vystoupil a žádal biskupa o intervenci. Uvádí, že vedení školy chce klid, ne vyšetřování. Doslova píše „*Machar stal se jim bohem*...“.⁵⁶

Významnou událostí pro duchovenstvo byl *V. všeobecný sjezd katolíků československých*, který se v Hradci Králové konal ve dnech 28. – 31. 8. 1909. Šetina byl členem přípravného výboru zábavního (již v tuto dobu se intenzivně věnoval hudbě). Nastudoval hudební skladby včetně Kožušníckovy hlaholské mše a řídil všechny sbory. Podrobně o celém sjezdu informoval ThDr. František Reyl.⁵⁷

---

⁵⁴ PETRÁČEK, Tomáš, Zpráva královéhradeckého biskupa Josefa Doubravy o modernismu, Komentář, Salve 3/2007: (anti-)modernismus 1907-2007, s. 127. Revue Salve 3/2007 vyšla 8. 9. 2007 v den 100. výročí vydání encykliky Pascendi Dominici gregis. <http://salve.op.cz/>.

⁵⁵ *Ratibor: Orgán východního Podkrkonoší*. Hradec Králové, Jaroměř: Pavel Albieri, 21. 5. 1910, 27 (21), s.1-3. ISSN 1214-6552. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:75cb2d6b-f8ba-11e0-b67e-00155d0111ff>

⁵⁶ Biskupský archiv Hradec Králové, inv. č. 1837, kart. č. 66. Dopis je datován 26. 5. 1910.

⁵⁷ REYL, František. *Zpráva o V. všeobecném sjezdu katolíků československých, který slaven v Hradci Králové ve dnech od 28. do 31. srpna 1909*. V Hradci Králové: Přípravný komitét, 1910, s. 11, 28. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:c3b2ab7b-2dbf-11e8-b30b-00155d012102>. V roce 1909 byl zmiňován jako polní kurát v záloze pro „*Landwehrinfanterie regiment*“ v Čáslavi. *Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer: Personalangelegenheiten*. Wien: s.n., 14. 12. 1909, 59 (46), s. 939. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f110ae70-e448-11e7-8939-5ef3fc9ae867>. Později je veden jako kapitán duchovní v záloze v roce 1927. *Osobní věstník čs. ministerstva národní obrany*. Praha: Ministerstvo národní obrany, 1927(13), s. 85. ISSN 2336-5498. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:b61f2150-08d1-11e7-ac57-0050568>

3.4. Jičín (1910-1911) a Polička (1911-1912)

Na c. k. nižší a vyšší gymnasium do Jičína byl Šetina přeložen jako suplující katecheta a exhortátor.⁵⁸ Ve výroční zprávě z tohoto školního roku jsou uvedeny mimo jiné proběhlé školní výlety. Jedním z nich byl výlet do Čáslavi a Kutné Hory 21. - 22. 5. 1911, kde účastníci viděli vzlet letadla z Čáslavi do Pardubic našeho prvního aviatika ing. Jana Kašpara. Šetina je uveden také jako průvodce při zeměpisné a turistické vycházce a zejména jako ten, který nastudoval hudební skladby v rámci *Studentských dýchánek literárních a hudebních*. Založil zde také třicetičlenný orchestr.⁵⁹

Školní rok 1911–1912 strávil na c. k. paedagogiu v Poličce.⁶⁰ Jeho působení zde dokládá kronika školy.⁶¹ V tomto období vyšel Šetinovi článek v listu *Vychovatel* na téma „*Racionalismus biblický a spory o historickou existenci Kristovu*“.⁶² V čtvrtletníku *Kazatel* publikoval „*Velikonoční duchovní cvičení pro dívky*“.⁶³

3.5. Česká Třebová (1912-1919)

Od školního roku 1912/1913 byl ustanoven katechetou při c. k. reálných školách v České Třebové.⁶⁴ *Národní listy* uvedly 29. 6. 1912 zprávu, že ministr vyučování ve Vídni jmenoval Šetinu učitelem náboženství na státní reálce v České Třebové, tím přestal být suplujícím učitelem.⁶⁵

Vedle práce učitele náboženství vedl studentský orchestr a pěvecký sbor. Ve volném čase se věnoval i šachům, protože je dochována zpráva z Časopisu českých šachistů, kdy za vyřešení úlohy obdržel III. cenu.⁶⁶

---

⁵⁸ *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 18. 10. 1910, **35** (286), s. 3. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:6b3d1b30-fcd1-11e6-9602-005056822549>.

⁵⁹ *Státní okresní archiv Jičín*, Archivní fond Lepařovo gymnázium Jičín, inv. č. 746.

⁶⁰ *Věstník katolického duchovenstva: církevně-politický a zájmový orgán katol. kleru v zemích koruny České*. Praha: Jan Horák, 25. 09. 1911, **12** (1), s. 13. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:6db27450-7fc7-11e6-8340-5ef3fc9ae867>.

⁶¹ *Státní okresní archiv Svitavy*, fond Učitelství ústav Polička, Školní kronika 1896–1923, sign. KR 89.

⁶² *Vlast: časopis pro poučení a zábavu*. Praha: Družstvo Vlast, 09. 1911, **27** (12), s. [1156a]. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:9814fce0-17e6-11e9-a782-5ef3fc9bb22f>.

⁶³ *Kazatel: homiletický čtvrtletník*. Olomouc: R. Promberger, 1894-1920. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:390aa2b0-0482-11eb-a006-005056827e51>.

⁶⁴ *Jitřenka: časopis pro zábavu a poučení*. V Poličce: Popelka, 1. 10. 1912, **31** (19), s. 298. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:43f29020-983b-11e4-a2db-005056825209>.

⁶⁵ *Národní listy*. Praha: Julius Grégr, 29. 6. 1912, **52** (177), s. 6. ISSN 1214-1240. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:ff8b9c70-6307-11e7-b92d-005056827e51>.

⁶⁶ *Časopis českých šachistů*. Praha: Šachovní klub Dobrušský, 1913, **7** (8), s. 123. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:293365f0-5a08-11e4-8d40-001018b5eb5c>.

V České Třebové zažil Šetina První světovou válku, chřipkové epidemie (říjen – listopad 1918 a prosinec 1919), rozpad Rakouska-Uherska a vznik samostatného Československa. Podle výroční zprávy školy byl dvakrát poslán sloužit jako polní kurát.⁶⁷ Zajímavá je také zmínka o uhrazení výmalby apsidy školní auly školy, ze svých prostředků, v roce 1917.⁶⁸

Pro školu v České Třebové znamenala první světová válka především nedostatek učitelů (odvedeni, tři z nich padli), nedostatek žáků (šli vydělávat na pomocných pracích nebo k matkám do hospodářství). Často se přerušovalo vyučování (mimo jiné kvůli nedostatku uhlí nebo kvůli epidemiím). V roce 1915/1916 maturovalo jen 10 studentů, v roce 1916/1917 18 studentů a v roce 1917/1918 8 studentů. Studenti se museli účastnit dobročinných akcí, jako bylo rozdávání letáků nebo prodej odznaků, byla také zřízena „junobrana“ (vojenský výcvik pro studenty). Ve škole bylo ubytováno vojsko.⁶⁹

Zvláštní událostí byl nejen pro Šetinu 28. říjen 1918. V České Třebové se konal toho dne lampionový průvod, vlály národní prapory, vznikl Národní výbor. Šetina složil při této příležitosti „*Pochod českotřebovských studentů*“ a přímo ke vzniku státu skladbu „*V jasné záři vzešlo slunce*“.⁷⁰ Nicméně vznik samostatného státu nebyl jen dobou radostných pochodů, ale i protikatolických nálad. O nepřátelství proti církvi vypovídá například dopis napsaný Šetinou 31. 10. 1918 z Vídně biskupu Doubravovi. Dopis je odpovědí na Doubravův list neznámého znění, ve kterém se pravděpodobně řešila otázka, kteří kněží zůstanou věrní biskupovi. Šetina v odpovědi udává, že je v kontaktu s dr. Zahradníkem⁷¹ a vyjadřuje přesvědčení, že rozluka církve od státu nebude na pořadu dne, spíše převládnu politické boje, zejména agrárníků proti socialistům. Píše zde: „*Pro svou osobu jsem zcela kliden; na své přesvědčení sáhnouti si nedám [...] Mohou si mne kdy vyhnati kdykoliv jim libo.*“⁷² Je zřejmé, že Šetina byl neustále v úzkém kontaktu se svým biskupem a stál jednoznačně na straně katolické církve i v této době. Dopis byl tedy nejspíše dokladem snahy zjistit pro biskupa Doubravu ve Vídni situaci ohledně dalšího vývoje v katolickém táboře.

---

⁶⁷ Poprvé 31. 8. 1915 až 4. 11. 1915 do Šoproně, poté byl zproštěn vojenské služby. Nicméně podruhé byl povolán 1. 8. 1917, místo a délka pobytu nejsou známy.

⁶⁸ *Státní okresní archiv Ústí nad Orlicí*, Archivní fond státní reálky v České Třebové

⁶⁹ *Státní okresní archiv Ústí nad Orlicí*, Archivní fond státní reálky v České Třebové

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ PhDr. Isidor Zahradník (1864-1926) – původně člen premonstrátského řádu, katolický kněz, roku 1919 přešel k pravoslaví, pak pomáhal zakládat Československou církev. 28. 10. 1918 vyhlásil v Praze na Václavském náměstí samostatný stát ještě před „muži 28. října“. Byl členem Národního výboru, Revolučního národního shromáždění, později byl ministrem železnic. MAREK, Pavel. *Bratři Bohumil a Isidor Zahradníkovi: dva kněžské osudy na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁷² Biskupský archiv Hradec Králové, inv. č. 1837, kart. č. 66. Podle vyjádření pracovníků Biskupského archivu v Hradci Králové není dosud zpracována korespondence biskupa Doubravy v období vzniku samostatného státu a jeho role.

V Čechách se bouraly mariánské sochy a svatojánské kříže. Evangelíci volali: „*Když jste se oddělili od Rakouska, oddělte se také od Říma!*“. Lidé vystupovali hromadně z katolické církve. Hlavní náboženskou událostí v roce 1920 byl vznik Československé církve. Velimská kronika udává, že kněží se oženili, zavedli český jazyk do bohoslužeb, za mlčení vlády násilím odnímají katolíkům fary a kostely, spolu s evangelíky pořádají schůze a tábory, společně štvou proti katolíkům. Mnoho lidí přešlo k této církvi nebo k bezvěrectví. Tzv. „malý školský zákon“ č. 226/1922 Sb. ponechal náboženství jako povinný předmět, ale mohlo se zažádat o zproštění z jeho výuky. Děti tak nesměly být k náboženským úkonům nuceny.⁷³

3.6. Vysoké Mýto (1919-1929)

Šetina byl v roce 1919 přeložen na Gymnázium do Vysokého Mýta na vlastní žádost jako učitel VIII. hodnostní třídy. Vyučoval náboženství v I. až VIII. třídě, 16 hodin týdně a působil jako exhortátor vyššího gymnázia. Vrátil se tedy na místo, kde sám jako student maturoval. Vedle katolického náboženství zde ještě učil evangelický farář a rabín. Od školního roku 1920/1921 zde vyučoval rovněž farář Československé církve. Ve školním roce 1919/1920 Šetina mimo náboženství učil také zeměpis a němčinu. V roce 1920 zemřel Šetinovi otec a nejstarší bratr Josef, ke kterému měl nejbližší a kterého pravidelně navštěvoval ve Velimi.

V roce 1921 byl Šetina vládou Československé republiky jmenován profesorem VII. hodnostní třídy.⁷⁴ Dosáhl tak nejvyšší možné mety na střední škole – profesora.

Jako zvláštní dny byly na gymnáziu připomínány 28. říjen, 7. březen – narozeniny T. G. Masaryka, založení československých legií nebo památka na Jana Žižku, na konec školního roku připadla pak vzpomínka na Jana Husa. Svátky tedy zůstávaly, jenom se vyměnili jejich nositelé.

Ve školním roce 1924/1925 byl ze zdravotních důvodů Šetinovi snížen počet vyučovacích hodin na 10 za týden. V roce 1924 byl dekretem prezidenta republiky povýšen do VI. hodnostní třídy.

Z roku 1927 je údaj o Šetinově opakovaném onemocnění chřipkou. Kromě vyučování náboženství, zeměpisu, němčiny a provádění exhortací je uvedeno přednášení v rámci osvětové činnosti. Od začátku školního roku 1926/1927 bylo změněno staré klasické gymnázium na

---

⁷³ Římskokatolická farnost Kolín, Pamětní kniha Římskokatolické farnosti Velim 1838-1950, n. d.

⁷⁴ Jmenování bylo stvrzené výnosem ministerstva 31. 7. 1921 č. 61747/21 a zemskou školní radou 31. 8. 1921 č. 74757 ai 1921.

reálné gymnázium typu A.⁷⁵ Opakovaně je ve výročních zprávách uváděno, že Šetina byl starostou V. okrsku orelské župy královéhradecké, starostou místní jednoty Orla (kterou založil), členem Župní, Zemské i Ústřední rady Orla jako hudební referent. V rozhlase měl přednášku „*O hudbě v tělovýchově*“. Stal se rovněž členem Přípravného výboru pro Svatováclavské dny v Praze. Pro Svatováclavské dny Orelstva složil veškerou hudbu.⁷⁶

11. 4. 1928 mu bylo popřáno v týdeníku *Čech* k padesátinám.⁷⁷ Zhoršující se zdravotní stav a velké pracovní nasazení si vyžádalo hospitalizaci a operaci na ORL klinice VFN Praha u prof. MUDr. Otakara Kutvirta. Zdravotní stav se nadále zhoršoval. 20. prosince. 1929 přijal svátost nemocných od nemocničního kaplana Františka Havelky. V pondělí 23. 12. 1929 zemřel na sepsi při hnisavém onemocnění ucha, bezprostřední příčinou bylo udušení při otoku hlasivek.⁷⁸

Pohřeb se konal ve Velimi 29. 12. 1929 ve 14. hodin v kostele sv. Vavřince, uložen byl do hrobky ke svému bratru Josefovi. Přes nepříznivé počasí se pohřbu zúčastnilo mnoho lidí, z Gymnázia ve Vysokém Mýtě přijel ředitel Kukrál, členové tamního sboru a studenti, kteří zazpívali pod vedením učitele zpěvu Josefa Doležala, dále kněží z celého kraje, členové Orla. Orelská hudba zahrála výňatek ze sletové hudby a pohřební fanfáry, které Šetina složil pro pohřby Orlů. Smuteční řeči přednesli mimo jiné kanovník a papežský prelát František Reyl a prof. ThDr. Msgre. Alois Kudrnovský, jeho spolužák z Říma.⁷⁹ Na smutečním oznámení byl Šetina jmenován také jako biskupský notář, což byl čestný titul udělovaný ordinářem zasloužilým kněžím, nemajícím však v kurii žádnou funkci.⁸⁰

---

⁷⁵ Teprve v tomto roce (1927) byla zavedena elektřina do všech učeben, udělány rozvody vodovodu a zřízeny splachovací záchody.

⁷⁶ *Výroční zprávy státního vyššího gymnasia ve Vys. Mýtě za školní roky 1918–1919 až 1929–1930*, Vysoké Mýto. Uloženo ve Sbírkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2480/40-51.

⁷⁷ *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 11. 04. 1928, **53** (85), s. 3. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:3406a5d0-87da-11e6-8aeb-5ef3fc9ae867>.

⁷⁸ *Archiv hlavního města Prahy*, Sbíрка matrik, Všeobecná nemocnice, Kniha zemřelých 1929–1932, sign. NEM Z14.

⁷⁹ *Ročenka Spolku přátel střední školy*. Vysoké Mýto 1930. Uloženo ve Sbírkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2180.

⁸⁰ *Biskupský archiv Hradec Králové*, Smuteční oznámení.

4. HUDEBNÍ ČINNOST

4.1. Cyrilská jednota a hudební tvorba mimo Jednotu Orel

Šetina se věnoval církevní hudbě od roku 1912. S tím souviselo i jeho angažování se v diecézní Cyrilské jednotě.⁸¹ Jejím hlavním cílem byla reforma chrámové hudby. Podle stanov zveřejněných v třetím časopise Cecilie z roku 1879 (od sedmého čísla přejmenovaný na Cyrill) bylo účelem jednoty: „zvelebení a povznášení katolické hudby církevní ve smyslu a v duchu Církve, na základě rozkazů a stanovení církevních“. K dosažení tohoto účelu se doporučovalo: „chorál sv. Řehoře; zpěv vícehlasný původu staršího i novějšího; píseň kostelní v řeči mateřské; církevní hru na varhany přihlížejíc ku zřizování nových a ku opravě starých varhan; hudbu nástrojnou, kde ji stává, pokud neodporuje duchu církevnímu“.⁸²

Z významných církevních skladeb Šetiny z tohoto období lze jmenovat: *Ecce, sacerdos magnus*, pro smíšený sbor, velký orchestr a varhany; *Královně máje*, dvojhlasý ženský sbor se sólem; *Česká mše*, pro mužský sbor.⁸³ Antonínem Podlahou byl Šetina zařazen do jeho rozsáhlého seznamu autorů katolické hudby a literatury.⁸⁴

O Šetinově hudebním působení máme z té doby zprávy v tisku. Například 10. 3. 1907 řídil v Adalbertinu ženské sbory na 700leté výročí narození Anežky Přemyslovny.⁸⁵ 25. 3. 1908 je uveden jako dirigent Jednoty při velkém koncertu církevní hudby v Hradci Králové.⁸⁶ 3. dubna

---

⁸¹ Cyrilská jednota, vznikla jako reakce na stírající se rozdíl mezi vokální chrámovou hudbou a italskou operou. Jejím hlavním cílem bylo navrácení církevní hudbě její duchovní rozměr. V roce 1868 založil v Řezně kněz a hudební skladatel Franz Xaver Witt Allgemeiner Caecilienverein für Deutschland, Österreich und Schweiz. Reforma tak dostala název Ceciliánské hnutí. V Čechách vznikla již v roce 1826 „Jednota ku zvelebení kostelní hudby v Čechách“, nicméně ceciliánskou reformu propagoval u nás až od roku 1873 Ferdinand Josef Lehner, kaplan kostela sv. Cyrila a Metoděje v Praze-Karlíně. Srov. SEHNAL, Jiří. *Stručný přehled dějin katolické chrámové hudby*. Brno: Biskupství brněnské – Středisko pro liturgickou hudbu, 1997.

⁸² *Cecilie, časopis pro katolickou hudbu posvátnou*. Praha: F. J. Lehner, 15. 3. 1879, 1879/3, s. 20. Dostupné také z: <http://cyril.sdh.cz/nahled.php?id=765>.

⁸³ *Ročenka Spolku přátel střední školy*. Vysoké Mýto 1930. Uloženo ve Sbirkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2180.

⁸⁴ PODLAHA, Antonín. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea "Časopisu katolického duchovenstva" a padesátiletého jubilea "Dědictví sv. Prokopa"*, Část čtvrtá, str. 1441-1920, v Praze: Dědictví sv. Prokopa, 1918, s. 1789. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:9343b5c0-efc9-11e3-a012-005056825209>; PODLAHA, Antonín. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea "Časopisu katolického duchovenstva" a padesátiletého jubilea "Dědictví sv. Prokopa"*, Část pátá, v Praze: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1923, s. 2130. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:a9a88f30-ed11-11e3-adbd-5ef3fc9bb22f>.

⁸⁵ *Obnova*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 8. 3. 1907, 13 (10), s. (4). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:1a362f00-1d83-11e8-8cd8-5ef3fc9bb22f>.

⁸⁶ *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 13. 03. 1908, 33 (72), s. 5. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:37fc18f0-7731-11e6-8644-001018b5eb5c>

1909 řídil v městském divadle v Hradci Králové úplnou kapelu c. k. pěšího pluku č. 42 a 150 zpěváků sboru Cyrillské jednoty při uvedení Beethovenova oratoria „*Kristus na hoře Olivetské*“.⁸⁷

Z další hudební tvorby je důležité zmínit také světskou hudbu. Šlo především o operety, ke kterým si sám psal i libreta (*Píseň mládí, Květy podzimu, U jesliček, Vzpouza v penzionátě*). Nejúspěšnější byla *Píseň mládí*, která měla velký úspěch v roce 1929 u krajanů v USA. *Květy podzimu* byly uvedeny až po jeho smrti na Den matek v roce 1930 opět pro krajany v Iowě. Z dalších skladeb to je například píseň *Touha*, a řada tanečních skladeb.⁸⁸ Tzv. sousedský valčík *Boženka* byl uváděn v pražském rozhlase ještě v roce 1947.⁸⁹

4.2. Jednota Orel

Podle prostudovaných pramenů se Šetina poprvé seznámil s činností Orla v roce 1912, kdy byl v Hradci Králové první orelský slet. Tehdy doprovázela cviky převzatá hudba, Šetina slíbil, že na další slet vytvoří vlastní orelskou hudbu. V té době byl přeložen do České Třebové, kde se setkal s nadšeným Orlem kaplanem Robertem Valou. Na druhý slet Orla v Hradci Králové plánovaný na rok 1914 složil hudbu k prostným cvikům. Hudbu k předvedeným cvikům byl schopen složit během jedné noci.⁹⁰ Slet byl, ale po vypuknutí První světové války, zrušen.

V roce 1921 složil Šetina hudbu ke cvičení pro slet Sušilovy župy v Brně. Velký úspěch sklídl na sletu Orelstva v Brně o rok později. Ze skladeb je nutné jmenovat slavnostní fanfáry, z doprovodů ke cvičení žen „*Tři doby země České*“ (oceňovaný také na zájezdech Orla do Paříže či Štrasburku), z pochodů to je hlavně „*Vzhůru, Orle slovanský*“ na slova Vladimíra Hornofa (Hornof vystřídal Šetinu v roce 1910 na pozici katechety gymnázia v Hradci Králové), jenž se stal orelskou hymnou. Dalšími skladbami byla hymna orlovské mládeže „*Rozvíňme prapor*“, či studentský pochod „*Valse brillante*“.⁹¹

---

⁸⁷ *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 08. 03. 1909, **34**(67), s. 3. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:308b11d0-796f-11e6-8340-5ef3fc9ae867>.

⁸⁸ Moravská zemská knihovna. Online katalog. Rudolf Šetina. Dostupné z: <https://vufind.mzk.cz/Search/Results?lookfor=rudolf+%C5%A1etina&type=AllFields>.

⁸⁹ *Náš rozhlas*. Praha: Orbis, 18. 05. 1947, **14** (20), s. 20. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:06d430b0-89b7-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>.

⁹⁰ *Ústřední archiv Jednoty Orel*, Památník Brynychovy župy československého Orla v Hradci Králové 1906-1907 až 1931-1932, s.52-53, n.d.; *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 09. 07. 1913, **38** (186), s. 7. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f44d6b70-8e93-11e6-bfc2-001018b5eb5c>.

⁹¹ *Ústřední archiv Jednoty Orel*, Orel, ústřední list československého Orelstva, Brno, 1926, s. 42-43.

Celé řadě Orelských žup věnoval Šetina pochody, které se pak staly jejich hymnami (Pospíšilova župa – *Pod Vyšehradem*, Kadlčákova – *Vesele vpřed*, Sušilova – *Orlům zdar*, Brynychova – *V prvním šiku*, Šrámkova – *Hanácká avantgarda*, Kosmákova – *Pojď v Orlí kruh*).⁹²

Kromě skládání hudby se Šetina věnoval i práci v organizování orelského života. Na III. valném sjezdu Orla v roce 1925 byl zvolen ústředním hudebním referentem, IV. sjezd je následujícího roku ve funkci potvrdil. V roce 1928 byl Ústřední radou Orla jmenován do uměleckého odboru Přípravného výboru pro Svatováclavské dny Orelstva v roce 1929.

V časopise Orel vyšel článek v roce 1926 k 25. výročí jeho posvěcení na kněze, o dva roky později byl uveřejněn článek k jeho padesátinám, včetně oslavné básně od Vladimíra Hornofa.⁹³

Mimořádně vydařené byly Svatováclavské dny Orelstva uskutečněné v dnech 4. - 6. 7. 1929. Arcibiskup Kordač zde mimo jiné posvětil nový prapor katolických legionářů. Šetina pro tuto příležitost složil veškerou hudbu, včetně nových slavnostních fanfár. Svatováclavské milénium bylo vrcholem jeho hudební tvorby.

V archivních materiálech se také odráží nevráživost mezi *Orlem* a *Sokolem*. V časopise *Sokol* z roku 1926 jsou uveřejněny reakce *Orla* na VIII. všesokolský slet 1926 v Praze, což byla tehdy velmi významná událost podpořená i prezidentem Masarykem. Sletu se účastnilo 140 000 cvičenců a kolem 800 000 diváků. *Orelstvo* slet kritizovalo. Šetina hodnotil hudební stránku sletu jako hodně slabou. Podle něj hudební motivy v klíčové scéně sletu „*Kde domov můj*“ od K. Matějovce byly již jím samým zpracovány v roce 1922 na orelském sletu v Brně ve skladbě „*Tři doby země České*“.⁹⁴

Čtyři roky po Šetinově smrti vyšel vzpomínkový článek v časopise *Sursum*, kde Jednota Orel v Brně řadila významem Šetinu s jeho typickou orelskou hudbou vedle orelského básníka Karla Dostála-Lutinova.

Šetinův hudební vývoj a význam shrnul v roce o dva roky mladší spolužák z gymnázia ve Vysokém Mýtě Dominik Trnka. V ročence *Spolku přátel střední školy ve Vysokém Mýtě* vzpomínal, že Šetina se začal o hudbu zajímat už v době společného studia na gymnáziu. Nejprve se naučil na housle, poté na basu, hrál také v třídním sextetu. Podruhé se se Šetinou Trnka setkal v Hradci Králové v roce 1909, kde v jeho bytě viděl harmonium a skici jeho skladeb. Šetina mu vyprávěl, jak se za římských studií naučil hrát právě na harmonium a

---

⁹² Tamtéž.

⁹³ *Ústřední archiv Jednoty Orel*, Orel, ústřední list československého Orelstva, Brno, 1928, s. 55 a s. 82-83.

⁹⁴ *Sokol: časopis zájmům tělocvičným věnovaný*. Praha: Miroslav Tyrš, 10. 1926, **52**(10), s. 223 - 224. ISSN 0489-6718. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:ea13197e-9e6e-486e-99d0-134569b01c27>.

studoval tam hudební skladbu. Šetina Trnkovi věnoval svoje dílo s názvem „*Ecce, sacerdos magnus*“. Další jejich setkání proběhlo na orelském sletu v Brně v roce 1922. Trnka píše, že Šetinova sletová hudba již vykazovala vyspělého hudebního skladatele a že byl známý v Jugoslávii a v Americe mezi krajany. Za hudbu na Orelském sletu v roce 1929 sklízela Šetina vavříny, Trnka to považoval za vrchol jeho tvorby. O půl roku později ho navštívil ve Vysokém Mýtě, Šetina měl velké plány a skládal hudbu k orelskému filmu. Poslední vzpomínka byla na Šetinův pohřeb, psal: „*bylo zřejmo, že odchází muž, který neměl nepřátele*“.

Dominik Trnka v ročence dále mimo jiné napsal, že „*Všechno svoje hudební nadání věnoval Šetina Orelstvu*“. Obdivoval jeho schopnost spojit pohyb a hudbu, jeho hudba svým výrazem vykládala to, co bylo naznačováno pohybem. Jako příklad udával jeho hudbu k rytmicko-symbolickým cvičením *Tři doby země České*. Jeho sletová hudba využívala hojně motivů z národních písní, ale Šetinovo zpracování působilo dojmem originality a samostatnosti. Ve skládání hudby byl velmi pečlivý, nejprve si nechal předvést cviky a podle nich volil hudební doprovod, který znovu zkoušel při cvičení a ověřoval si jeho správnost. Z rytmů volil pochodový, valčíkový nebo mazurkový.⁹⁵

5. ZÁVĚR

Zde podaný obraz Šetinova života obsahuje ještě mnoho „bílých míst“. Není jasný důvod Šetinova vyloučení z Gymnázia Kolín, ani důvod proč volil cestu katechety, či proč opustil kariéru na královéhradeckém biskupství nebo proč neudržel styky se svými dvěma bratry.

Dalšímu studiu je nutné také podrobit zmapování jeho role v době vzniku samostatného Československa.

Šetina zemřel předčasně v 51 let, na vrcholu svých tvůrčích sil, v čase, kdy jeho hudba na Svatováclavských dnech Orelstva byla považována za vrchol jeho tvorby.

Jako připomínku Šetinova působení v roli katechety můžeme za všechna hodnocení citovat část vzpomínek jeho bývalého studenta na vysokomýtském gymnáziu, zakladatele dětské chirurgie u nás, prof. MUDr. Václava Vojtěcha Tošovského, Dr.Sc. (1912 - 2007): „*Na koho nikdy nezapomenu, to byl profesor Rudolf Šetina [...] vynikající muzikant, filozof, teolog a především jeden z nejlaskavějších lidí, které jsem kdy poznal [...] nikdy nad žádným žákem nelámal hůl [...] v každém viděl něco dobrého [...] z jeho úst jsme slyšeli třeba poprvé slova*

---

⁹⁵ *Ročenka Spolku přátel střední školy*. Vysoké Mýto 1930. Uloženo ve Sbírkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2180.

Mojžíšovy Geneze v hebrejštině [...] anebo když pak pan profesor začal recitovat začátek evangelia svatého Jana ve staroslověštině [...] všichni jsme tajili dech, když z hlubin věků před námi vystupovala slova napsaná našimi dávnými předky před tisíciletími [...].⁹⁶

V nekrologu uveřejněném v týdeníku *Čech* 24. prosince 1929 nalezneme další výstižnou charakteristiku Šetinovi osobnosti: „*Svůj úkol jako učitel náboženství pojímal vážně a jeho zásluhou bylo mnoho mladých lidí zachráněno Církvi*“.⁹⁷

Pokud se tedy na samém konci vrátíme k Šetinově hodnocení, napsanému při pobytu v římské koleji Bohemica, jenž znělo: „*Je třeba doufat, že (Šetina) potvrdí dobrotu svého ducha a prospěje slávě Boží a spásu duší*.“, můžeme zde bez váhání konstatovat, že tento úkol bohatě splnil.

---

⁹⁶ TOŠOVSKÝ, Václav Vojtěch. *Padesát let chirurgem*. Praha: Univerzita Karlova, 1990, s. 28.

⁹⁷ *Čech: politický týdeník katolický*. Praha: Antonín Schmitt, 24. 12. 1929, **54** (293), s. 7. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:06ed1de0-0c9a-11e8-ba86-005056822549>.

6. PRAMENY A LITERATURA

Prameny archivní

Státní oblastní archiv v Zámrsku, Sběrka matrik Východočeského kraje, Farní úřad římskokatolické církve Přelouč, matrika N, sign. 1814: 1839-1868 a sign. 4489: 1865-1888.

Státní okresní archiv Kolín, Archivní fond Gymnázia Kolín I, inv. č. 265-268.

Ročenka Spolku přátel střední školy. Vysoké Mýto 1930. Uloženo ve Sbírkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2180.

Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní fond Biskupský seminář Hradec Králové, neinventarizováno, záležitosti studentů semináře, rok 1897.

Archiv Pontificia Università Urbaniana Roma, Laureati ab anno 1831 ad anno 1909, Elenchus alumnorum 1900 - 1913.

Státní okresní archiv Jičín, fond Základní škola K. V. Raise Lázně Bělohrad, inv. č. 6-8, 19, 21.

Archiv UK Praha, Archivní fond: Teologická fakulta Německé univerzity v Praze, nostrifikace R. Šetina, č. j. 71/1903, inv. č. 191, kart. 5.

Biskupský archiv Hradec Králové, inv. č. 1837, kart. č. 66.

Biskupský archiv Hradec Králové, Smuteční oznámení (citace bude doplněna).

Státní okresní archiv Jičín, Archivní fond Lepařovo gymnázium Jičín, inv. č. 746.

Státní okresní archiv Ústí nad Orlicí, Archivní fond státní reálky v České Třebové (bude doplněno).

Státní okresní archiv Svitavy, fond Učitelství ústav Polička, Školní kronika 1896–1923, sign. KR 89.

Výroční zprávy státního vyššího gymnasia ve Vys. Mýtě za školní roky 1918–1919 až 1929–1930, Vysoké Mýto. Uloženo ve Sbírkové knihovně Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě pod signaturou B2480/40-51.

Archiv hlavního města Prahy, Sbírka matrik, Všeobecná nemocnice, Kniha zemřelých 1929–1932, sign. NEM Z14.

Ústřední archiv Jednoty Orel, Památník Brynychovy župy československého Orla v Hradci Králové 1906–1907 až 1931–1932, s.52–53, n.d.

Ústřední archiv Jednoty Orel, Orel, ústřední list československého Orelstva, Brno, 1926, s. 42–43.

Ústřední archiv Jednoty Orel, Orel, ústřední list československého Orelstva, Brno, 1928, s. 55 a s. 82–83.

Archivio Pontificio Collegio Nepomuceno, Roma (APCN), Catalogus Alumnorum Pont. Collegi Bohemi Romae, n.d.

Římskokatolická farnost Kolín, Pamětní kniha Římskokatolické farnosti Velim 1838–1950, n.d

Literatura

BOROVÍČKA, Michael, KAŠE, Jiří, a kol. *Velké dějiny země Koruny české (1890–1918)*. Svazek XII. b. Praha: Paseka, 2013, s. 115–116.

ČÁP, Jaroslav. *Polický soudní okres a jeho rozdělení dle národnosti 1849–1898*. In: *Stopami dějin Náchodska*, č. 7, Náchod 2001, s. 58–89.

ČERNUŠÁK, Tomáš, ed. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách*. Praha: Academia, 2017.

JONOVÁ, Jitka. *Mons. František Zapletal und die Gründung des Böhmischen Kollegs später Tschechoslowakischen Kollegs in Rom*. Römische Quartalschrift, 2021, s. 82-98.

MAREK, Pavel. *Bratři Bohumil a Isidor Zahradníkovi: dva kněžské osudy na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

MAREK, Pavel. *Český katolicismus 1890–1914. Kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 2003.

NOVÁK, Pavel a kol. *Dějiny hmotné kultury a každodennosti českého venkova devatenáctého a první poloviny dvacátého století*. Praha: Národní zemědělské muzeum Praha, 2007.

PARMA, Tomáš. *Zakladatelská postava Františka Zapletala (1861-1935), prvního vicerektora koleje*, in: PARMA, Tomáš (Ed.), *Česká kolej v Římě. Od Bohemika k Nepomucenu: 130 let existence české kulturní a vzdělávací instituce*, Kostelní Vydří 2014, s. 89-112.

PAVLÍČEK, Tomáš W. *Výchova kněží v Čechách a jejich role v náboženské kultuře (1848-1914)*. Praha: Nakladatelství Academia, 2017, s. 244-245.

PEHR, Michal. *Cestami křesťanské politiky*. Praha: Akropolis 2007.

PETRÁČEK, Tomáš, *Zpráva královéhradeckého biskupa Josefa Doubravy o modernismu, Komentář, Salve 3/2007: (anti-)modernismus 1907-2007*, s. 127. Revue Salve 3/2007 vyšla 8. 9. 2007 v den 100. výročí vydání encykliky Pascendi Dominici gregis.

RABAS, Josef. *Biskup Anton Alois Weber*. Překlad Vratislav Jiljí Slezák. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013.

RÝDL, Karel. *Cesta k Hasnerovu zákonu a reakce na něj v českých zemích*. e-Pedagogium, 2010, č. 10, s. 105-113.

SEHNAL, Jiří. *Stručný přehled dějin katolické chrámové hudby*. Brno: Biskupství brněnské – Středisko pro liturgickou hudbu, 1997.

SOUČEK, Josef Bohumil. *Česká církev v zahraničí*. Praha: Kalich, 1937.

TOŠOVSKÝ, Václav Vojtěch. *Padesát let chirurgem*. Praha: Univerzita Karlova, 1990, s. 28.

Internetové zdroje

KASAL, Edvard, LANKAŠ, Václav a EISLER, František. *Almanach 1878-1898: na oslavu dvacetiletého trvání své literární řečnické Jednoty vydali bohoslovci královéhradečtí*. (Tiskem biskupské knihtiskárny). s. 102 - 107. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:385117db-b85d-4112-a302-dede0a12c78d>.

KASAL, Edvard, LANKAŠ, Václav a EISLER, František. *Almanach 1878-1898: na oslavu dvacetiletého trvání své literární řečnické Jednoty vydali bohoslovci královéhradečtí*. (Tiskem biskupské knihtiskárny). s. 77 - 78. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:0e491d96-4df9-46de-8f8a-efaecf907441>.

Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny [on-line], Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, c2001-2023, poslední aktualizace 09. 08. 2023 v 09.30. [cit. 09. 08. 2023].
Překlady a české texty Jan Mareš, elektronická verze Ivo Kareš. Dostupné z: <https://www.khoutikriz.org>.

Katolické listy. Praha: Josef Kratochvíl, 13. 10. 1901, **5**(280), s. 3. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:09e24000-1baf-11e9-90cf-5ef3fc9bb22f>.

Obnova. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 11. 10. 1901, **7**(41), s. (4). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f5f47ff0-1d2f-11e8-8cd8-5ef3fc9bb22f>.

Věstník katolického duchovenstva: církevně-politický a zájmový orgán katol. kleru v zemích koruny České. Praha: Jan Horák, 25. 10. 1901, **2**(3), s. 11. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:a93302f0-8743-11e6-ae94-005056825209>.

[LGVBl. Böhmen 13/1897.](#)

Národní listy. Praha:20. 11. 1902, 42(319), s. 2. Dostupné také z: [Národní listy 20. 11. 1902 Moravská zemská knihovna Digitální knihovna Kramerius \(digitalniknihovna.cz\).](#)

Obnova. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 3. 4. 1903, **9**(14), s. (4). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f4f81cc0-1d6a-11e8-8485-5ef3fc9ae867>.

Vychovatel: list věnovaný zájmům křesťanského školství. Praha: Družstvo Vlast, 10.1904, **19**(10), s. 114. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:e9f43560-6d29-11e4-8d66-5ef3fc9bb22f>.

Vychovatel: list věnovaný zájmům křesťanského školství. Praha: Družstvo Vlast, 10. 1904, **19**(10), s. 117. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:ea099220-6d29-11e4-8d66-5ef3fc9bb22f>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 07. 10. 1906, **31**(276), s. 2. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:72ffe350-da54-11e7-8af2-005056822549>.

Obnova. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 5. 10. 1906, **12**(40), s. (3). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:1c4edd30-1d80-11e8-8485-5ef3fc9ae867>.

Catalogus alphabeticus personarum et locorum in dioecesi episcopali Reginae-Hradecensi, continens clerum in cura animarum expositum anno. Vetro-Pragae: Typis & expensis Francisci Caroli Hladky, typographi archi-episcopalis, 1909(1), s. 13. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:a651ae20-c25f-11e4-939f-00155d010f03>.

Výbor pro uspořádání oslavy jubilea padesátiletého výročí otevření budovy ústavu (Hradec Králové, Česko). *Padesát let české reálky v Hradci Králové: 1874-1924*. V Hradci Králové: Nákl. Slavnost. výboru, 1924, s. 27. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:063780e2-e787-11e5-89a1-00155d010f03>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 12. 01. 1908, **33**(11), s. 4.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:d406b280-db1e-11e7-8af2-005056822549>.

Výroční zpráva c. k. vyšší reálné školy v Hradci Králové: za školní rok. Hradec Králové: c. k. vyšší reálná škola, 1907(1), s. 72. Dostupné také z:

<https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:111d32f3-5950-11e5-a5f7-00155d010f03>.

Výroční zpráva jubil. městského dívčího lycea císaře a krále Františka Josefa I. v Hradci Králové: za školní rok. Hradec Králové: Nákladem dívčího lycea, 1909, **1**(1), s. 14-15.

Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:93247f0d-67c9-11e8-bf34-00155d012102>.

Q.F.F.Q.S. Nomina juvenum in Gymnasio caesareo-regio Reginaehradecensi humanioribus litteris studentium ex ordine classium in quas post alterum examen publicum referri

meruerunt: anno. Reginaehradecii: Typis Tybellianis, per Franciscum Bauczek factorem, 1909-1910, s. 26; 1910-1911, s. 25, 55; 1911-1912, s. 38. Dostupné také z:

<https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:93abe664-a239-11e5-afec-00155d010f03>.

REYL, František. *Zpráva o V. všeobecném sjezdu katolíků československých, který slaven v Hradci Králové ve dnech od 28. do 31. srpna 1909.* V Hradci Králové: Přípravný komitét, 1910, s. 11, 28. Dostupné také z: <https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:c3b2ab7b-2dbf-11e8-b30b-00155d012102>.

Ratibor: Orgán východního Podkrkonoší. Hradec Králové, Jaroměř: Pavel Albieri, 21. 5. 1910, **27**(21), s. 1-3. ISSN 1214-6552. Dostupné také z:

<https://kramerius.svkhk.cz/uuid/uuid:75cb2d6b-f8ba-11e0-b67e-00155d0111ff>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 18. 10. 1910, **35**(286), s. 3.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:6b3d1b30-fcd1-11e6-9602-005056822549>.

Věstník katolického duchovenstva: církevně-politický a zájmový orgán katol. kleru v zemích koruny České. Praha: Jan Horák, 25. 09. 1911, **12**(1), s. 13. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:6db27450-7fc7-11e6-8340-5ef3fc9ae867>.

Vlast: časopis pro poučení a zábavu. Praha: Družstvo Vlast', 09. 1911, **27**(12), s. [1156a].

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:9814fce0-17e6-11e9-a782-5ef3fc9bb22f>.

Jitřenka: časopis pro zábavu a poučení. V Poličce: Popelka, 1. 10. 1912, **31**(19), s. 298.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:43f29020-983b-11e4-a2db-005056825209>.

Národní listy. Praha: Julius Grégr, 29. 6. 1912, **52**(177), s. 6. ISSN 1214-1240. Dostupné také

z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:ff8b9c70-6307-11e7-b92d-005056827e51>.

Časopis českých šachistů. Praha: Šachovní klub Dobruský, 1913, **7**(8), s. 123. Dostupné také

z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:293365f0-5a08-11e4-8d40-001018b5eb5c>.

Obnova. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 7. 3. 1902, **8**(10), s.

(5). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:c7124dc0-1d43-11e8-8485-5ef3fc9ae867>.

Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer: Personalangelegenheiten. Wien: s.n.,

14.12.1909, **59**(46), s. 939. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f110ae70-e448-11e7-8939-5ef3fc9ae867>.

Osobní věstník čs. ministerstva národní obrany. Praha: Ministerstvo národní obrany,

1927(13), s. 85. ISSN 2336-5498. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:b61f2150-08d1-11e7-ac57-0050568>.

Kazatel: homiletický čtvrtletník. Olomouc: R. Promberger, 1894-1920. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:390aa2b0-0482-11eb-a006-005056827e51>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 11. 04. 1928, **53**(85), s. 3.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:3406a5d0-87da-11e6-8aeb-5ef3fc9ae867>.

Cecilie, časopis pro katolickou hudbu posvátnou. Praha: F. J. Lehner, 15. 3. 1879, 1879/3, s. 20. Dostupné také z: <http://cyril.sdh.cz/nahled.php?id=765>.

PODLAHA, Antonín. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea "Časopisu katolického duchovenstva" a padesátiletého jubilea "Dědictví sv. Prokopa", Část čtvrtá, str. 1441-1920*. V Praze: Dědictví sv. Prokopa, 1918. s. 1789. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:9343b5c0-efc9-11e3-a012-005056825209>

PODLAHA, Antonín. *Bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913: vydáno v pamět osmdesátiletého jubilea "Časopisu katolického duchovenstva" a padesátiletého jubilea "Dědictví sv. Prokopa", Část pátá*. V Praze: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1923. s. 2130. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:a9a88f30-ed11-11e3-adbd-5ef3fc9bb22f>

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 13. 03. 1908, **33** (72), s. 5.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:37fc18f0-7731-11e6-8644-001018b5eb5c>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 08. 03. 1909, **34** (67), s. 3.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:308b11d0-796f-11e6-8340-5ef3fc9ae867>.

Obnova. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, 8. 3. 1907, **13**(10), s. (4). ISSN 1803-1455. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:1a362f00-1d83-11e8-8cd8-5ef3fc9bb22f>

Moravská zemská knihovna. Online katalog. Rudolf Šetina. Dostupné z:

<https://vufind.mzk.cz/Search/Results?lookfor=rudolf+%C5%A1etina&type=AllFields>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 09. 07. 1913, **38**(186), s. 7.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:f44d6b70-8e93-11e6-bfc2-001018b5eb5c>

Sokol: časopis zájmům tělocvičným věnovaný. Praha: Miroslav Tyrš, 10. 1926, **52**(10), s. 223 - 224. ISSN 0489-6718. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:ea13197e-9e6e-486e-99d0-134569b01c27>.

Náš rozhlas. Praha: Orbis, 18. 05. 1947, **14**(20), s. 20. Dostupné také z:

<https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:06d430b0-89b7-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>.

Čech: politický týdeník katolický. Praha: Antonín Schmitt, 24. 12. 1929, **54**(293), s. 7.

Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:06ed1de0-0c9a-11e8-ba86-005056822549>.

Ostatní zdroje

Archiv/spisovna obce Lohenice, Pamětní kniha obce Lohenice, n.d.

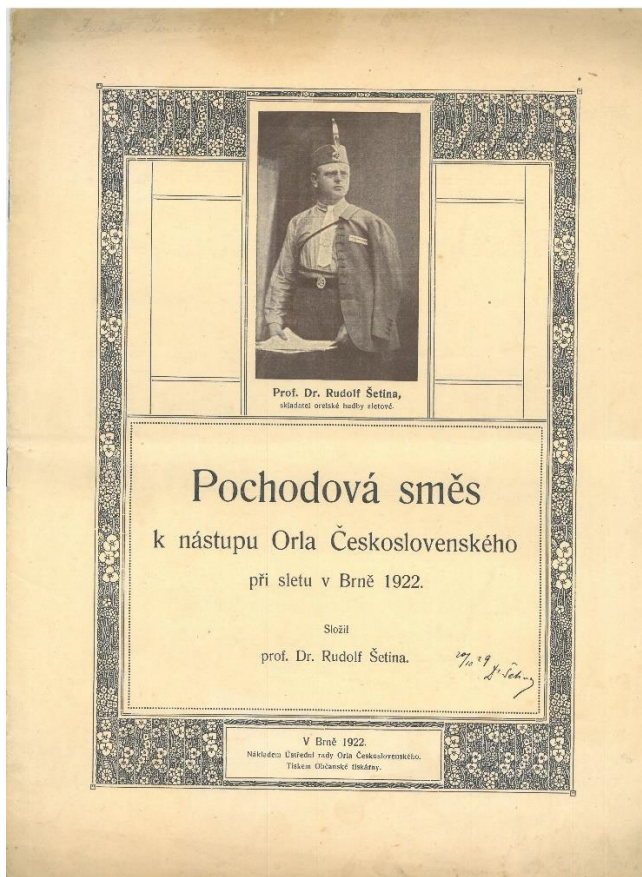
Uloženo, Kronika Základní školy Výrov, n.d.

Uloženo/dostupné, Almanach Gymnázia Vysoké Mýto 1895-1896, n.d.

7. PŘÍLOHY

Obr. 1. ThDr. Rudolf Šetina v roce 1928, 50 let věku.

Obr. 2. ThDr. Rudolf Šetina – člen Orla a autor hudby ke sletu.

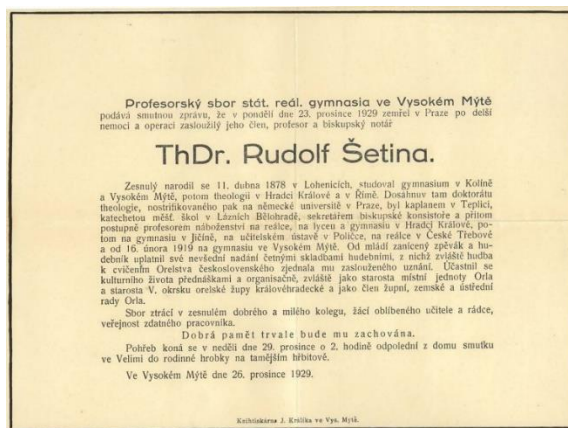
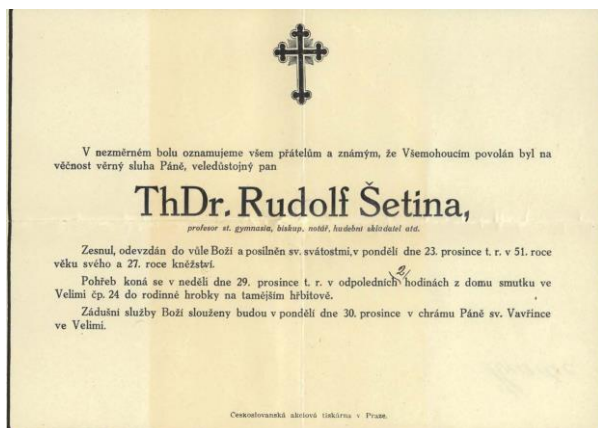
Obr. 3. ThDr. Rudolf Šetina (označen č. 5) – profesor náboženství na Gymnáziu Vysoké Mýto.

Obr. 4. Výstava Šetinových hudebních prací na Gymnáziu Vysoké Mýto.

Obr. 5. Plakát pro krajany v USA na Šetinovu operetu „Květy podzimu“, necelý půlrok po úmrtí autora.

Obr. 6. Parte

Obr. 7. Neudržovaný hrob ThDr. Rudolfa Šetiny na hřbitově ve Velimi.